

NORRKÖPING
KOMMUNSYRELSEN

YTTRANDE

1(3)

2020-05-26

Vårt diarienummer
KS 2020/0317 427

Handläggare, titel, telefon
Karin Faxér, utredare
011-15 19 74
Bodil Widell, gruppchef Nodra AB
011 – 15 36 05

Regeringskansliet Miljödepartementet
Miljödepartementet
10333 Stockholm

Betänkande - Hållbar slamhantering (SOU 2020:3)

Yttrande

Norrköpings kommun anser att betänkandet är väl genomarbetat med mycket hög vetenskaplig standard och hög ambitionsnivå när det gäller fokus på långsiktig hållbarhet. Norrköpings kommun anser också att det är positivt att betänkandet belyst inte bara fosfor utan även kväve och andra mullbildande ämnen som är viktiga för kretsloppet. Norrköpings kommun ställer sig generellt positiv till förslaget om återvinning av fosfor men saknar dock åtgärder som säkerställer en återföring av den återvunna fosfor till åkermark.

Synpunkter på betänkandets förslag

Förbud mot spridning av avloppsslam - två alternativ

Betänkandet redovisar två alternativ på utformning av ett förbud mot spridning av avloppsslam på åkermark. Norrköpings kommun förespråkar alternativ två där kvalitetskontrollerat slam undantas förbudet och kan spridas eller användas vid jordtillverkning.

Inom en rad olika forum diskuteras idag värdet av att omhänderta och recirkulera hela växtnäringsinnehållet i slammet. Är fosfor det mest värdefulla i avloppsslammet eller är det något annat som i framtiden kommer att vara viktigare att återvinna. Vid ett eventuellt införande av förbränning av slammet skulle möjligheterna att backa och ta tillvara på andra näringsämnen i framtiden kraftigt minska.

Det finns idag ingen vetenskaplig evidens för att slamgödslade grödor skulle ge hälsopåverkan eller påverka ekosystemen i jordbruket negativt. Det är dock som utredningen uttrycker mycket viktigt att det bedrivs ett aktivt uppströmsarbete för att minska belastningen av oönskade ämnen vid våra reningsverk. Uppströmsarbetet bör i större utsträckning än i dag fokusera på att förändra vårt beteende, då det är där förändringen behöver börja och det är där den största utmaningen ligger.

Återvinningskrav på minst 60% av fosfor i avloppsslam

Då utredningens uppdrag enbart var att utreda återvinning av fosfor ur avloppsslam – och inte återföring av fosfor till åkermark, finns det varken styrning eller incitament för att fosfor överhuvudtaget kommer att återföras till åkermarken då andra återvinningsmetoder än direktspridning nyttjas. För att grundtanken i processen återföring av slam till åkermark - lokal cirkulation av näringsämnen- skall kvarstå som trovärdig krävs en reglering även för återföringen. Blir det fortsatt oreglerat kommer marknadspriserna styra var fosfor används och jordbrukssektorn i Sverige får troligen svårt att konkurrera.

Förslag på nya uppdrag till Naturvårdsverket

Betänkandet menar att Naturvårdsverket bör få uppdrag att driva omställningen genom till exempel olika typer av stöd. De alternativa metoder för fosforåtervinning som finns tillgängliga idag är obeprövade och investeringarna blir mycket osäkra för de verk som är först ut. Här behöver myndigheten stötta med finansiella medel, liksom det stöd som finns för införandet av läkemedelsrening.

Utredningar kring behovet av nytta med regionala lösningar, det vill säga slambehandlingsanläggningar som nyttjas av flera kommuner /regioner bör initieras från myndigheterna. För att minska antalet transporter inom landet bör Naturvårdsverket också ha en roll i att uppmuntra utvecklingen av mindre återvinningsanläggningar, något som också passar Sveriges förutsättningar med många små kommuner bättre än de storskaliga anläggningar som planeras för i Centraleuropa. Lagstiftningen bör uppdateras och anpassas till nya förhållanden så att hela processen blir trovärdig och där har Naturvårdsverket en mycket viktig roll i att vara lyhörda och bevaka Sveriges intressen i EU.

Finansieringen av föreslagna åtgärder

Då krav införs på nya tekniker som med största sannolikhet avsevärt fördyrar VA-huvudmännens hantering av slammet så behöver affärsmodellen för VA-huvudmän i Sverige ses över och eventuella bidrag övervägas.

Biogas

Omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi är viktig för att uppnå hållbar tillväxt. Därför ser vi positivt på utredningens förslag som möjliggör teknikutveckling för säkrare återföring av näring till kretsloppet. Biogasen är viktig som biobränsle i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Då slam uppkommer på reningsverken oavsett om det rötas för att producera biogas eller inte så anser vi att det vore slöseri med resurser att inte ta vara på biogasens potential och att inte nyttja den som drivmedel eller för att ersätta fossila gaser inom industrin.

Kommunstyrelsen

Lars Stjernkvist

Ordförande

Reservationer

Mot beslutet och till förmån för Sophia Jarls (M) yrkande om att bifalla liggande förslag på yttrande där avsnittet om Biogas inte finns med reserverar sig Sophia Jarl (M), Fredrik Björkman (M), Christer Frey (M), Joanna Sjölander (M) och Sandra Karlsson (-).